

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

TURGUT ÖZKAN v. TÜRKİYE

(Başvuru no. 23601/10)

KARAR

STRASBOURG

22 Mayıs 2012

İşbu karar AİHS'nin 44 § 2. maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tabi olabilir.

Turgut Özkan v. Türkiye davasında,

17 Nisan 2012 tarihinde,

Başkan

Françoise Tulkens,

Yargıçlar

Danute Jociene,

Isabelle Berro-Lefèvre,

Andras Sajó,

Işıl Karakaş,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Helen Keller,

ve Daire yazı işleri müdürü Stanley Naismith'in katılımıyla oluşturulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Dairesi), yapılan müzakereler sonrasında aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (23601/10 no'lu) dava, Türk vatandaşı Turgut Özkan'ın (başvuran) 9 Nisan 2010 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması'na ilişkin Sözleşme'nin (Sözleşme) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudan ibarettir.

2. Başvuran, Diyarbakır'da görev yapan avukat M. Beştaş tarafından temsil edilmektedir. Türk Hükümeti (Hükümet) ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmektedir.

3. Başvuran özellikle tutukluluk süresinden ve bu duruma itiraz edebileceği başvuru yolu bulunmamasından ve sağlık durumunun tutukluluk koşullarına uygun olmamasından şikâyet etmektedir.

4. Başvuru, 26 Ağustos 2010 tarihinde Hükümet'e bildirilmiştir. Daire, Sözleşme'nin 29 § 1. maddesi hükümlerince, başvurunun esas ve kabul edilebilirliğinin birlikte tebliğine karar verilmiştir.

OLAY VE OLGULAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

5. Başvuran 1993 doğumlu olup Şırnak'ta ikamet etmektedir.

A. Başvuran hakkında açılan ceza davası

6. Başvuran on altı yaşında iken yasadışı silahlı örgüt PKK (Kürdistan İşçi Partisi) adına yazılım korsanlığı ve başkalarına ait web sitelerini hackleyerek örgüt propagandası yapma şüphesiyle 13 Mart 2010 tarihinde yakalanmıştır.

7. Başvuran aynı gün Diyarbakır Cumhuriyet Savcısı tarafından dinlenmiş ardından Diyarbakır Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi hâkimine sevk edilmiştir. Avukat yardımı alan başvuran, hakkındaki suçlamaları reddetmiştir. Hâkim, başvuranın ifadesi alındıktan sonra, hakkında kuvvetli suç şüphesi bulunmasını, mevcut delil durumunu, delillerin tam olarak toplanmamış olmasını ve başvurana atılı suçun Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesi 3. paragrafında belirtilen eylemlerden olmasını göz önünde bulundurarak, başvuranın tutuklanmasına ve aynı zamanda başvuranla birlikte iki şüphelinin tutuklanmasına, diğer ikisinin ise salıverilmesine karar vermiştir.

8. Başvuranın avukatı 16 Mart 2010 tarihinde tutukluluk kararına itiraz etmiştir. Avukat, başvuranın isnat edilen suçu işlediğine dair hakkında şüphelenilmesini gerektirecek hiçbir olgu bulunmadığını ileri sürmüştür. Ayrıca müvekkilinin küçük olduğunu ve sadece Hacettepe Üniversitesi Hastanesi'nde tedavi edilebilecek bir hastalıktan muzdarip olduğunu da eklemiştir. Avukata göre, başvuranın tutukluluk halinin devamı, sağlık durumu için uygun değildir.

9. Bu itiraz belirtilmeyen bir tarihte reddedilmiştir. Bu karar, taraflarca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne [AİHM veya Mahkeme olarak anılacaktır] gönderilmemiştir.

10. 22 Temmuz 2010 tarihli 6008 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinin ardından, çocukların bu tarihten itibaren Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemelerinde yargılanamayacağı belirtilmiştir. İlgili dosya, belirtilmeyen bir tarihte, Diyarbakır Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi'nden Diyarbakır Çocuk Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

11. Diyarbakır Çocuk Mahkemesi 23 Ağustos 2010 tarihinde görevsizlik kararı vermiş ve başvuranın davasını Diyarbakır Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi'ne göndermiştir. Diyarbakır Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi, başvurana atılı suçların türü ve niteliği, hakkında kuvvetli suç şüphesi bulunması, mevcut delil durumu ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesi 3. paragrafında belirtilen ilgili suçu göz önünde bulundurarak, başvuranın tutukluluk halinin devamına karar vermiştir.

12. Diyarbakır Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi 21 Eylül 2010 tarihinde görevsizlik kararı vererek, görevli mahkemeyi belirlemesi amacıyla dava dosyasını Yargıtay’a göndermiştir. Diyarbakır Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi ayrıca, başvurana atılı eylem için öngörülen cezanın miktarı, suçu işlediğine dair hakkında kuvvetli şüphe bulunması ve eylemin Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 100. maddesi 3. paragrafında bulunmasını dikkate alarak başvuranın tutukluluk halinin devamına karar vermiştir.

13. Yargıtay belirtilmeyen bir tarihte aldığı kararla, davaya bakmakla görevli mahkeme olarak Diyarbakır Çocuk Mahkemesi’ni tayin etmiş ve dosyayı bu mahkemeye göndermiştir.

14. Başvuranın avukatı 27 Aralık 2011 tarihli mektupla, Diyarbakır Çocuk Mahkemesi’nin 13 Nisan 2011 tarihli kararla başvuranın tahliye edilmesine karar verdiği konusunda AİHM’yi bilgilendirmiştir.

15. Dosyada yer alan belgelere göre, ceza yargılaması Diyarbakır Çocuk Mahkemesi önünde derdesttir.

B. Başvuranın tıbbi takibi

16. Başvuran, 23 Kasım 2009 tarihinde Hacettepe Hastanesi tarafından düzenlenmiş ve başvuranın “Raynaud fenomeni” hastalığına yakalandığını belirten bir reçete ibraz etmiştir. Bu reçetede, doktor ilaç tedavisi öngörmüştür.

17. Dosyada yer alan çok sayıda tıbbi verilerden, özellikle konsültasyon formları ve reçetelerden, başvuranın önce Diyarbakır ardından Adıyaman cezaevlerindeki tutukluluğu süresince, cezaevinde düzenli tıbbi bakımdan yararlandığı ve sağlık muayenelerinden geçmek amacıyla farklı hastanelere birçok defa girişi yapıldığı sonucu çıkmaktadır.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK

18. Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 100. maddesine göre, sadece kuvvetli suç şüphesi ve kaçma riskinin olması ya da delilleri karartma gibi bir tutukluluk gerekçesinin bulunması halinde kişi tutuklanabilmektedir. Dolayısıyla, kanunun 100. maddesi 3. paragrafında ilgilinin söz konusu suçu işlediğine dair şüpheye yol açacak inandırıcı nedenlerin bulunması halinde, özellikle aralarında başvurana atılı suçun da yer aldığı bazı ağır suçlar için tutukluluk gerekçelerinin (kaçma riski ve/veya delilleri karartma) öngörülebildiği belirtilmektedir.

19. Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 18. maddesi, çocuklar için özel bir düzenlemeyi öngörmektedir. Bu hükme göre, çocuklara ilişkin soruşturma bizzat Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılmalıdır. Tutuklanan çocuk, hemen savcılığa sevk edilmeli ve re'sen avukat yardımından faydalanmalıdır. Çocuk, hapiste yetişkinlerle birlikte tutulmamalıdır.

20. Ceza Kanunu'nun 250. maddesini değiştiren, 22 Temmuz 2010 tarihli 6008 sayılı kanunun 8. maddesine göre çocuklar Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemeleri tarafından yargılanmamaktadır.

21. 3 Temmuz 2005 tarihli 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 4 § 1 j) maddesine göre çocuğun tutuklanması son tedbir olarak görülmelidir.

III. İLGİLİ ULUSLARARASI METİNLER

22. 20 Kasım 1989 tarihinde, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen 1989 tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi [Birleşmiş Milletler Sözleşmesi olarak anılacaktır], Avrupa Konseyi'ne üye bütün devletler için uluslararası hukukta zorlayıcı niteliktedir.

Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin birinci maddesine göre:

“ Bu Sözleşme uyarınca çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır. ”

Bu Sözleşme'nin 3 § 1. maddesi şöyledir:

“ 1. Kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde çocuğun yararı temel düşüncedir.”

Sözleşme'nin 37. maddesi şunu öngörmektedir:

“ 1. Taraf Devletler aşağıdaki hususları sağlarlar:

(...)

b) Hiçbir çocuk yasadışı veya keyfi biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılmayacaktır. Bir çocuğun tutuklanıp alıkonulması veya hapsi yasa gereği olacak ve ancak en son başvurulacak bir önlem olarak düşünülüp, uygun olabilecek en kısa süre ile sınırlı tutulacaktır.

c) Özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuğa insancıl biçimde ve insan kişiliğinin özünde bulunan saygınlık ve kendi yaşındaki kişilerin gereksinimleri göz önünde tutularak davranılacaktır. Özgürlüğünden yoksun olan her çocuk, kendi yüksek yararı aksini gerektirmedikçe, özellikle yetişkinlerden ayrı tutulacak ve olağanüstü durumlar dışında ailesi ile yazışma ve görüşme yoluyla ilişki kurma hakkına sahip olacaktır.

d) Özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuk, kısa zamanda yasal ve uygun olan diğer yardımlardan yararlanma hakkına sahip olacağı gibi özgürlüğünden yoksun bırakılmasının yasaya aykırılığını bir mahkeme veya diğer yetkili, bağımsız ve tarafsız makam önünde iddia etme ve böylesi bir işlemle ilgili olarak ivedi karar verilmesini isteme hakkına da sahip olacaktır.

(...)”

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA

A. Sözleşme’nin 3. maddesi uyarınca dile getirilen şikâyet hakkında

23. Başvuran, Sözleşme’nin 3. maddesini ileri sürerek, tutukluluk halinin devamının Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde tedavi edilmesini gerektiren sağlık durumuyla bağdaşmadığını ileri sürmektedir.

24. Mahkeme, 23 Kasım 2009 tarihli tıbbi raporu düzenleyen uzman hekimin, başvuranın “Raynaud fenomeni” hastalığına yakalandığını saptadığını ve iki yıl boyunca ilaç tedavisi uygulanmasına karar verdiğini kaydetmektedir.

25. Dosyanın içeriğinden, 23 Kasım 2009 tarihli tıbbi rapora uygun olarak, önce Diyarbakır ve ardından Adıyaman cezaevlerindeki tutukluluğu sürecince başvuranın düzenli olarak uygun tıbbi tedaviden yararlandığı ve çeşitli hastanelerde tıbbi muayenelerden geçmesi için giriş kaydı yapıldığı sonucu çıkmaktadır. Mahkeme, dosyanın içerisindeki hiçbir belgede, başvuranın cezaevi koşulları nedeniyle sağlık durumunun kötüleştiğini veya uygun tedaviden faydalanmadığını gösteren bir unsurun bulunmadığını tespit etmektedir.

26. Şikâyet açıkça dayanaktan yoksun olup, Sözleşme’nin 35. maddesi, 1. ve 4. paragrafları uyarınca reddedilmelidir.

B. Sözleşme’nin 6. maddesi uyarınca dile getirilen şikâyet hakkında

27. Başvuran, Sözleşme’nin 6. maddesine dayanarak, Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi tarafından yargılandığından şikâyet etmektedir. Benzer mahkemelerin bağımsızlığını ve tarafsızlığını dile getirerek, bu mahkemeler önünde çocukların yargılanmasının, Çocuk Ceza Adaleti Sisteminin Uygulanması Hakkında 29 Kasım 1985 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen Asgarî Standart Kuralları’na (Beijing Kuralları) uygun olmadığını ileri sürmektedir.

28. AİHM, başvuran aleyhine yürütülen ceza yargılamasının ulusal mahkemeler nezdinde derdest olduğunu gözlemlemektedir. Bu şikâyeti karara bağlayabilmek için iç hukukta devam eden ceza yargılamasının sonucunun öğrenilmesi gerektiği kanısındadır.

29. Dolayısıyla, şikâyetin süresinden önce yapıldığı ve AİHS'nin 35. maddesi, 1. ve 4. paragrafları uyarınca iç hukuk yolları tüketilmediği, dolayısıyla şikâyetin kabul edilemez olduğu kanaatine varılmıştır.

C. 1 no'lu Ek Protokol'ün 2. maddesi uyarınca dile getirilen şikâyet hakkında

30. Başvuran, yakalandığı tarihte okula gitmesi sebebiyle, 1 no'lu Ek Protokol'ün 2. maddesinde öngörülen eğitim hakkının ihlal edildiğini iddia etmektedir.

31. Dile getirilen iddiaları incelemekle görevli olan AİHM, elindeki belgelerin tümünü göz önünde bulundurarak, başvuranın, 1 no'lu Ek Protokol'ün 2. maddesine dayanarak yaptığı şikâyeti yeterince gerekçelendiremediğini ve iddialarını yüzeysel (çok genel) bir biçimde dile getirdiğini tespit etmiştir. Dolayısıyla başvurunun bu kısmı, Sözleşme'nin 35. maddesi, 4. paragrafı uyarınca reddedilmelidir.

D. Sözleşme'nin 5. maddesi, 4. paragrafı uyarınca dile getirilen şikâyet hakkında

32. Başvuran, Sözleşme'nin 13. maddesini ileri sürerek, tutuklanması ve tutukluluk halinin devamına itiraz etmek için etkili bir iç hukuk yolunun bulunmaması nedeniyle şikâyetinde bulunmuştur. AİHM, bu şikâyetleri Sözleşme'nin 5. maddesi, 4. paragrafı açısından incelemeye karar vermiştir.

33. Mahkeme, ne başvuranın ne de Hükümet'in, bu şikâyeti incelemesine imkân verecek belgeler sunmadıklarını saptamaktadır. Mahkeme, bu tür belgeler bulunmadığı için bu konuda bir karar verememektedir.

34. Şikâyet açıkça dayanaktan yoksun olup, Sözleşme'nin 35. maddesi, 1. ve 4. paragrafları uyarınca reddedilmelidir.

E. Sözleşme'nin 14. maddesi uyarınca dile getirilen şikâyet hakkında

35. Başvuran, genel olarak, bazı şüpheliler tahliye edilirken, bazılarının –aralarında kendisinin de bulunduğu- tutuklanmasının ayrımcılık teşkil ettiğini ileri sürmekte ve Sözleşme’nin 14. maddesinin ihlâl edildiği kanısındadır.

36. Mahkeme elinde bulunan tüm verileri göz önünde bulundurduğunda bu konuda hiçbir ihlâlin söz konusu olmadığını tespit etmektedir. Dolayısıyla, şikâyet açıkça dayanaktan yoksun olup, Sözleşme’nin 35. maddesi, 1. ve 4. paragrafları uyarınca reddedilmelidir.

F. Sözleşme’nin 5. maddesi, 3. paragrafı ile 8. maddesi uyarınca dile getirilen diğer şikâyetler hakkında

37. Mahkeme, diğer şikâyetlerin Sözleşme’nin 35. maddesi, 3. paragrafı, a) bendi uyarınca dayanaktan açıkça yoksun olmadığını ve ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabul edilemezlik unsuru bulunmadığını tespit etmektedir. Bu nedenle başvurunun geri kalan kısmının kabul edilebilir nitelikte olduğu belirtilmektedir.

II. SÖZLEŞME’NİN 5. MADDESİ, 3. PARAGRAFININ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

38. Başvuran, Sözleşme’nin 5. maddesi, 3. paragrafını öne sürerek, atılı suçları işlediğine dair hakkında şüphelenilmesini gerektirecek inandırıcı nedenler bulunmadığı halde tutuklandığını iddia etmekte ve aynı zamanda uzun tutukluluk süresinden şikâyet etmektedir. Ayrıca tutuklanması sebebiyle Sözleşme’nin 8. maddesinin ihlâl edildiğini ileri sürmektedir. Mahkeme, bu şikâyetlerin Sözleşme’nin 5. maddesi 3. paragrafı açısından incelenmesinin uygun olduğu kanaatine varmıştır. Bu maddenin somut olaya ilişkin bölümleri aşağıdaki gibidir:

“ 3. İşbu maddenin 1.c fıkrasında öngörülen koşullar uyarınca yakalanan veya tutulan herkesin (...) makul sürede yargılanma veya yargılama süresince serbest bırakılma hakkına sahiptir. Salıverilme, ilgilinin duruşmada hazır bulunmasını sağlayacak bir teminat şartına bağlanabilir.”

39. Hükümet, başvuranın iddiasını kabul etmemektedir. Hükümet, atılı suçun ağırlığı, türü ve niteliği dikkate alındığında, tutukluluk süresinin makul olduğunu öne sürmektedir. Ayrıca, başvuranın terör örgütü adına suç eylemlerine katılmakla suçlandığını hatırlatmaktadır.

40. Başvuran, çocuk olmasına rağmen çok uzun bir süre tutuklu kaldığını vurgulamakta ve tutukluluk halinin devamına ilişkin kararlarda çocuk olduğunun hiçbir surette dikkate alınmadığını iddia etmektedir.

41. AİHM, somut olayda, öncelikle ulusal yargı organlarının, sanığın tutukluluk süresinin makul sınırı aşmamasına özen göstermekle yükümlü olduğunu hatırlatmaktadır. Bu amaçla, yargı organları; masuniyet karinesini göz önünde bulundurarak, kişi özgürlüğü kuralını ihlal etmeyi haklı gösteren gerçek bir kamu yararının bulunup bulunmadığına dair bütün koşulları incelemeli ve tahliye taleplerini reddettikleri kararlarda, bu hususları dikkate almalıdırlar. Öncelikle söz konusu kararlarda yer alan gerekçelere ve başvurularında ilgililer tarafından belirtilen, tartışma götürmeyen olay ve olgulara dayanarak, AİHM, Sözleşme'nin 5. maddesi, 3. paragrafının ihlal edilip edilmediğini tespit etmelidir (*Assenov ve diğerleri v. Bulgaristan*, 28 Ekim 1998, § 154, *Karar özetleri* 1998-VIII). Yakalanan kişinin suç işlediği kanaatine varmak için inandırıcı nedenlerin mevcudiyetinin devam etmesi, tutukluluğun devamının meşruluğu için *sine qua non* (olmazsa olmaz) koşuludur. Ancak belirli bir süre sonra bu yeterli olmamaktadır. AİHM, bu hususta, adli yargı organları tarafından dayandırılan diğer gerekçelerin, özgürlükten yoksun bırakmayı haklı göstermeye devam edip-etmediğini belirlemelidir. Bu gerekçeler “uygun” ve “yeterli” olduğu takdirde, AİHM, yetkili ulusal makamların yargılama aşamasında “özel bir ihtimam” gösterip göstermediğini de tespit etmelidir (*Labita v. İtalya* [BD], n° 26772/95, § 153, AİHM 2000-IV).

42. AİHM, Türkiye aleyhine açılan pek çok davada, çocukların tutuklanmalarına ilişkin uygulamaya dair kaygısını dile getirerek, Sözleşme'nin 5. maddesi, 3. paragrafının ihlal edildiği yönünde karar verdiğini hatırlatmaktadır (*Selçuk v. Türkiye*, n° 21768/02, § § 26-37, 10 Ocak 2006, *Güveç v. Türkiye*, n° 70337/01, § § 106-110, 29 Ocak 2009, ve *Nart v. Türkiye*, n° 20817/04, §§ 28-35, 6 Mayıs 2008). “Nart” davasında, çocukların korunması hakkında ilgili uluslar arası metinlerin fazlalığını göz önünde bulunduran AİHM, çocukların tutuklanması tedbirinin son çare olarak düşünülmesi ve tutukluluk süresinin mümkün olduğunca kısa tutulması gerektiğini bildirmişti (*Nart*, yukarıda anılan, § 31).

43. Somut olayda, dikkate alınacak süre 13 Mart 2010 tarihinde başvuranın yakalanmasıyla başlamış ve 13 Nisan 2011 tarihinde tahliye edilmesiyle sona ermiştir. Bu süre zarfında, başvuranın tutukluluk halinin devamına ilişkin itirazları müteaddit defa incelenmiştir. Hâkimler; atılı suçların türü, mevcut delil durumu, ilgilinin suç işlediğine dair kuvvetli suç şüphesinin varlığına dayanarak, tutukluluk halinin devamına karar vermişlerdir.

44. Dosya incelendiğinde, ne Diyarbakır Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi'nce başvuranın tutuklanması yönündeki verilen kararda ne de daha sonra tutukluluk halinin devamına ilişkin verilen kararlarda, tutukluluk süresinin değerlendirilmesi sırasında başvuranın yaşının dikkate alınmadığı açıktır. Bununla birlikte, adli yargı organları tarafından sürekli kullanılan benzer gerekçeler göz önüne alındığında, dosyadaki unsurlar, hâkimlerin başvuranın tutukluluk halinin devamına ilişkin karar verirken bunu son olarak başvurulabilecek bir tedbir olarak düşünmedikleri ve tutukluluğa alternatif olabilecek tedbirleri göz önünde bulundurmadıkları sonucu ortaya çıkmaktadır. Mahkeme, sadece bu olay ve olguların bile, Sözleşme'nin 5. maddesinin 3. paragrafının ihlal edildiğini sonucuna varmak için yeterli olduğu kanısındadır.

45. Yukarıdaki ifadeler ışığında, AİHM, başvuranın tutukluluk süresinin çok uzun olduğunu tespit ederek Sözleşme'nin 5. maddesi, 3. paragrafının ihlal edildiğine karar vermiştir.

III. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASINA DAİR

46. Sözleşme'nin 41. maddesine göre.

" Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder."

A. Tazminat

47. Başvuran, manevi tazminat olarak 40 000 Türk Lirası (yaklaşık 16 300 Euro) talep etmektedir.

48. Hükümet, bu meblağa itiraz etmektedir.

49. AİHM, hakkaniyet gereği, başvurana manevi tazminat olarak 1 100 Euro ödenmesini uygun görmektedir.

B. Yargılama masraf ve harcamaları

50. Ayrıca, başvuran, AİHM ve ulusal yargı organları önünde yaptığı masraf ve harcamalar için -avukat masrafları için talep ettiği 10 500 TRY dâhil olmak üzere- toplam 12000 Türk Lirası (yaklaşık 4 890 Euro) talep etmektedir. Bu talebine dayanak olarak, Diyarbakır Barosu tarafından belirlenen saatlik asgari ücret tarifiesi sunmuştur.

51. Hükümet, bu meblağı kabul etmemektedir.

52. AİHM yerleşik içtihadı uyarınca, başvuranın yapmış olduğu masraf ve giderlerin, bu miktarların gerçek, zorunlu ve makul oranda olması halinde geri ödenebileceğine hükmetmiştir. AİHM, içtihatlarının ışığında ve elinde bulunan belgeleri göz önünde bulundurarak, başvurana 500 Euro ödenmesinin uygun olduğuna karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

53. Mahkeme, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklenerek elde edilecek oranın uygun olduğu sonucuna varmaktadır.

BU GEREKÇELERLE, AİHM, OY BİRLİĞİ YLE,

1. Uzun tutukluluk süresiyle ilgili şikâyetlere ilişkin başvurunun kabul edilebilir olduğuna ve başvurunun diğer kısmının kabul edilemez olduğuna *karar vermiş*;
2. Sözleşme'nin 5 § 3. maddesinin ihlal edildiğine;
3. a) Sözleşme'nin 44 § 2. maddesine uygun olarak; davalı devletin başvuranlara kararın kesinleştiği tarihten başlamak üzere üç ay içerisinde, ödeme tarihinde geçerli olan döviz kuru üzerinden Türk lirasına çevrilmek üzere aşağıdaki miktarları ödemekle yükümlü olduğuna:
 - i. Başvurana manevi tazminat olarak her türlü vergi masraflarıyla birlikte 1 100 Euro (bin yüz euro)
 - ii. Başvurana yargılama gider ve harcamaları için her türlü vergi masraflarıyla birlikte 500 Euro (beş yüz euro)b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten başlayarak, ödemenin yapıldığı tarihe kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
4. Başvuranın adil tazmine ilişkin diğer taleplerini reddine *karar vermiştir*.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş; Sözleşme'nin 77 §§ 2. ve 3. maddesi uyarınca 22 Mayıs 2012 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Françoise Tulkens
Başkan

*Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından Türkçeye tercüme edilmiş olup, gayri resmi tercümedir.